

ประสิทธิผลของโปรแกรมสุขศึกษาในการส่งเสริมพฤติกรรมสุขภาพเพื่อป้องกันโรคเรื้อน
ด้วยตนเองของประชากรกลุ่มเสี่ยง อำเภอแม่เปิน จังหวัดนครสวรรค์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (สาธารณสุขศาสตร์)
สาขาวิชาเอกสุขศึกษาและพฤติกรรมศาสตร์
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล
พ.ศ. 2552

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหิดล

ประสิทธิผลของโปรแกรมสุขศึกษาในการส่งเสริมพฤติกรรมสุขภาพเพื่อป้องกันโรคเรื้อนด้วยตนเอง
ของประชากรกลุ่มเสี่ยง อำเภอเป็น จังหวัดนครสวรรค์

EFFECTIVENESS OF A HEALTH EDUCATION PROGRAMME ON HEALTH BEHAVIOURS
TOWARD SELF-PREVENTION OF LEPROSY POPULATION AT RISK IN MAE POEN
DISTRICT, NAKORNSAWAN PROVINCE

อานุกาพ พงษ์พานิช 4737481 PHPH/M

วท.ม. (สาธารณสุขศาสตร์) สาขาวิชาเอกสุขศึกษาและพฤติกรรมศาสตร์

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ : วาสนา จันทร์สว่าง, ศศ.ม., ศุภชัย ปิติกุลตั้ง, M.D., D.T.M. & H,
MCTM, Diploma Thai Broad of Pediatrics, ตุคนธา ศิริ, Ph.D. (Tropical Medicine)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบกึ่งทดลอง เพื่อศึกษาประสิทธิผลของการประยุกต์ใช้แรงจูงใจ
และกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม การตรวจร่างกายเพื่อค้นหาอาการ
สงสัยเป็นโรคเรื้อนด้วยตนเองในประชากรกลุ่มเสี่ยงโรคเรื้อนกลุ่มทดลองมีอายุระหว่าง 25 - 64 ปี
จำนวน 60 คน กิจกรรมประกอบด้วย การอภิปรายกลุ่ม การชมวิดีโอ การสาธิต และการฝึกปฏิบัติ
เก็บข้อมูลก่อนและหลังการทดลองโดยใช้แบบสอบถามระหว่างเดือนมกราคม ถึงเดือนมีนาคม 2552
แล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติ จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ Paired t-test

ผลการวิจัย พบว่า กลุ่มทดลองเปลี่ยนแปลงความรู้โรคเรื้อนและการป้องกันโรคเรื้อน การรับรู้
ความรุนแรงของอาการโรคเรื้อน การรับรู้โอกาสเสี่ยงติดเชื้อและเกิดเป็นโรคเรื้อน ความคาดหวังใน
ความสามารถตนเองในการตรวจร่างกายตนเองเพื่อค้นหาอาการสงสัยเป็นโรคเรื้อน ความคาดหวังใน
ผลลัพธ์ในการตรวจร่างกายตนเองเพื่อค้นหาอาการสงสัยเป็นโรคเรื้อน และพฤติกรรมตรวจร่างกายเพื่อ
ค้นหาอาการสงสัยเป็นโรคเรื้อนได้ด้วยตนเองดีขึ้นกว่าก่อนทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.001$)
โปรแกรมสุขศึกษานี้สามารถจูงใจให้ประชากรกลุ่มเสี่ยงโรคเรื้อนตรวจร่างกายด้วยตนเองได้อย่าง
ถูกต้อง ซึ่งสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับกลุ่มอื่นๆ ที่มีความคล้ายคลึงกับกลุ่มทดลองได้

คำสำคัญ : การส่งเสริมพฤติกรรมสุขภาพ / แรงจูงใจเพื่อป้องกันโรค / การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม /
ประชากรกลุ่มเสี่ยงโรคเรื้อน

EFFECTIVENESS OF A HEALTH EDUCATION PROGRAMME ON HEALTH BEHAVIOURS TOWARD SELF-PREVENTION OF LEPROSY POPULATION AT RISK IN MAE POEN DISTRICT, NAKORNSAWAN PROVINCE

ANUPARP PONGPANICH 4737481 PPH/M

M.Sc.(PUBLIC HEALTH) MAJOR IN HEALTH EDUCATION AND BEHAVIORAL SCIENCE

THESIS ADVISORY COMMITTEE: WASANA JANSAWANG, M.A., SUPACHAI PITIKULTANG, M.D., D.T.M. & H, MCTM, Diploma Thai Broad of Pediatrics, SUKHONTHA SIRI, Ph.D. (Tropical Medicine)

ABSTRACT

This study was quasi-experimental research designed to assess the effectiveness of a health education program which utilizes the protection motivation theory and participatory learning-process toward self-prevention of leprosy population at risk

The experimental group was 60 samples with ages of 25-64 years. They were trained in body self-examination using tools consisting of discussion, video, demonstration, and direct practices. The self-administered questionnaire was used for data collection during January to March 2009. Frequency, percentage mean, standard deviation, and paired t-test were used for data analysis.

The results of this study revealed that after implementation of the programme, the experimental group had significantly increased their knowledge, perceived as particularly better on the severity of the leprosy, and vulnerability to leprosy infection, expectation on self-efficacy of body self-examination and health behaviors toward self-prevention of leprosy, having demonstrated a more significant improvement than prior levels ($p < 0.001$) This suggests that the health education programme was able to motivate population at risk to practice correct body self-examination for early detection of leprosy. Thus, this programme should be further applied to other similar target groups.

KEY WORDS : HEALTH PROMOTION / PROTECTION MOTIVATION / PARTICIPATORY LEARNING / LEPROSY POPULATION AT RISK

147 pages